

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 10/09382-15
Saksbehandler Charlotte Iversen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Plan- og økonomiutvalget	27.11.2014	131/14

Høringsuttalelse til regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma, 2016-2021

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere: Arnfinn Oliverson (enhet kommunalteknikk), Hans Olav Rosten og Ingvill M. Moen (begge team landbruk)

Vedlegg:

Vedlegg 1: Høringsbrev – Regional plan for vannforvaltning i Vannregion Glomma av 30.06.14

Vedlegg 2: «Regional plan for vannforvaltning i Vannregion Glomma 2016-2021» (høringsutkast av 30.06.14)

Vedlegg 3: «Vannregion Glomma: Regionalt tiltaksprogram etter vannforskriften 2016-2021» (høringsutkast av 30.06.14)

Vedlegg 4: Informasjonsbrosjyre – Miljøtilstanden i vannforekomstene i Sarpsborg kommune

Andre saksdokumenter som kan lastes ned fra vannportalen er (ikke vedlagt):

«Lokal tiltaksanalyse for vannområdet Glomma sør»

http://www.vannportalen.no/Lokal_tiltaksanalyse_Glomma_S%C3%B8r_versjon_juli_2014_Egsw.pdf.file

Sammendrag:

Etter krav i vannforskriften er det utarbeidet et utkast til «Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma, 2016-2021». Planen er på høring med frist 31.12.14. Den regionale vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram er et sentralt verktøy for helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljø og vannressursene. Planen har som mål å gi sektorene¹ det kunnskapsgrunnlaget de trenger for å igangsette miljøforbedrende tiltak. Tiltakene skal føre til at alt overflate-, grunn- og kystvann når god tilstand i 2021.

Miljømålene for vannforekomstene, som fremkommer i forvaltningsplanen, skal legges til grunn i kommunal, fylkeskommunal og statlig planlegging og virksomhet.

¹ En definert type aktivitet (sektor) i samfunnet. De ulike sektorene styres av en sektormyndighet som forvalter lover, regelverk og andre virkemidler for tilsyn, kontroll og annen regulering av virksomhet innenfor sektormrådet.

Mange av vannforekomstene i vannområde Glomma sør for Øyeren har moderat eller dårlig miljøtilstand. De fleste foreslåtte tiltakene i Glomma Sør og Sarpsborg er knyttet til spredt og kommunalt avløp, landbruk, industri og sur nedbør. Klimaendringene vil føre til økende vannmengder på ulike tidspunkt på året. Dette medfører ytterligere belastninger på allerede gammelt avløpsnett og avrenning fra jorder og tette flater i byområder. I Sarpsborg må det gjøres omfattende tiltak i 78 % av vannforekomstene for å forbedre miljøtilstanden.

Bystyret vedtok i juni i år (sak 50/14) at det skal utarbeides et helhetlig tiltaksprogram for vannmiljø som avklarer kommunens ambisjoner og prioriteringer i tråd med vannforskriften.

Rådmannen anser at regional plan for vannforvaltningen med tilhørende tiltaksprogram og lokal tiltaksanalyse for Glomma Sør gir en god oversikt over utfordringene som ligger i arbeidet med å oppnå god økologisk tilstand i ferskvannsføremstene. Den gir et godt utgangspunkt for videre arbeid med forvaltning av vann og vannmiljø. Når det gjelder kystvann har forvaltningsplanen klare mangler som må utbedres i den endelige forvaltningsplanen. Rådmannen mener at forvaltningsplanen beskriver utfordringene knyttet til klimaendringene på en tilfredsstillende måte.

Rådmannen vil fremheve behovet for økte økonomiske ressurser fra statlig hold for å sikre gjennomføringen av direktivet i vannforvaltningen med aktuelle tiltak innenfor ulike sektorområder. Rådmannen mener at forvaltningsplanen må bli tydeligere på at alle sektormyndigheter må bidra med tiltak og inngå i kost/nytte betraktninger, slik at ikke kommunen, som har de mest presise kostnadsvurderingene, blir alene om å gjennomføre tiltak. Rådmannen vil også peke på at det er viktig at kostnadene ved å fremskaffe kunnskap om miljøtilstanden i fremtiden belastes alle sektorene som bidrar med påvirkning.

Vannforskriftens strenge tidsfrister for måloppnåelse vil medføre at utbedringstakten på avløpsområdet må forseres. Resultatet kan bli høyere avløpsgebyrer. Investeringer i renseanlegg og på ledningsnettet er langsiktige investeringer, og kommer også framtidige generasjoner til gode. Utgiftene kommer imidlertid nå. Det bør derfor vurderes en statlig tilskuddsordning for å stimulere utskiftingstakten.

Opprettholdelse av god miljøtilstand i vann kan være gjenstand for en rekke målkonflikter lokalt, men også nasjonalt. Det er nødvendig at disse spørsmålene blir bedre ivaretatt i endelig forvaltningsplan og tiltaksprogram.

Utredning:

Forslag til «Regional plan for vannforvaltning og regionalt tiltaksprogram i vannregion Glomma 2016-2021» er lagt ut til høring og offentlig ettersyn. Høringsfrist er 31.12.14.

Den regionale vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram er et sentralt verktøy for helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet og vannressursene våre. Planen har som mål å gi sektorene grunnlag for å igangsette miljøforbedrende tiltak som skal føre til at alt overflate-, grunn og kystvann når god tilstand. Miljømålene for vannforekomstene, som fremkommer i planen, skal legges til grunn i kommunal, fylkeskommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Den regionale planen legger føringer for når miljømålene skal nås, henholdsvis innenfor planperioden 2016-2021 eller utsettes til senere planperioder (2022-2027 eller 2028-2033).

Endelig forslag til plan blir utarbeidet av vannregionmyndigheten² som er Østfold fylkeskommune) og de andre berørte fylkeskommunene i samarbeid med vannregionutvalget³. Sluttbehandling av planen skjer i de berørte fylkeskommunene våren 2015. Vedtatt regional plan oversendes til sentral godkjenning ved Kongen i statsråd innen 1. juli 2015.

Vannforskriften

I 2007 vedtok Stortinget "Forskrift om rammer for vannforvaltningen" (vannforskriften), som implementerer EUs rammedirektiv for vann i norsk rett. Formålet med vannforskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av våre vannressurser. Forskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer for hver vannregion, med sikte på å oppfylle miljømålene. Samtidig skal vannforskriften sørge for at det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for å kunne gjennomføre dette arbeidet. Alle vannforekomster skal karakteriseres før en begynner på undersøkelser og overvåking som gir grunnlag for tiltaksplaner. Vannkvalitet er stikkordet for alt arbeid, og målet er å oppnå minimum god økologisk og kjemisk tilstand - i utgangspunktet for alle vannforekomster.

Organisering og framdrift

Alt arbeid med oppfølging av vannforskriften i Norge er delt inn i vannregioner. Hver vannregion styres av én fylkeskommune (kalt vannregionmyndighet). Sarpsborg kommune er med i vannregion Glomma og vannområde Glomma sør for Øyeren. Vannregion Glomma består av 12 vannområder, deriblant Haldenvassdraget, Morsa, Glomma Sør for Øyeren og Øyeren. Vannområdene dekker ofte hele eller deler av flere kommuner, som da må samarbeide om vannforvaltningen. Arbeidet i vannområdet Glomma Sør er styrt og finansiert av 11 kommuner, fylkeskommunen og fylkesmannen i fellesskap.⁴

Når det gjelder kystvann har arbeidet med å fremskaffe kunnskapsgrunnlaget vært lagt i et eget prosjekt, prosjektområde Ytre Oslofjord, i regi av Fylkesmannen i Telemark, Vestfold og Østfold. Samarbeidsprosjektet har hatt som oppgave å karakterisere/klassifisere kystvannforekomstene, utarbeide et overvåkingsprogram og en tiltaksanalyse, både for landbaserte tilførsler og tilførsler via havstrømmene/Skagerak. Prosjektet har jobbet tett sammen med Fagrådet for Ytre Oslofjord.

Gjennom vannforskriften er det gitt en tydelig fremdriftsplan med tidspunkt for hva man skal jobbe med til enhver tid. Det er lagt opp til 3 planperioder på tolv år hver – seks år planleggingsfase og seks år med gjennomføringsfase (jf. figur 1). Vi er nå inne i den første landsdekkende planperioden fra 2010 til 2021.

Vannområde Glomma sør for Øyern er inne i sin første planperiode, mens Haldenvassdraget og Morsa var med i pilotperioden fra 2007-2015.

² Vannforskriften § 20 angir hvilke fylkeskommuner som skal være vannregionmyndighet for den enkelte vannregion. Vannregionmyndigheten (VRM) skal, i nært samarbeid med vannregionutvalget, koordinere arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriftens § 21).

³ Vannregionutvalget (VRU) skal bestå av representanter fra berørte sektormyndigheter, fylkesmannsembeter, fylkeskommuner og kommuner, og er oppnevnt og ledet av vannregionmyndigheten (vannforskriften § 22).

⁴ Mer informasjon om arbeidet etter vannforskriften og arbeidet med å lage forvaltningsplaner for alle vannområder finner dere på Vannportalen: www.vannportalen.no. Informasjon knyttet til vannområde Glomma sør for Øyern finnes også der.

Figur 1: Figurene viser at miljømålet for alt vann er god tilstand, og planhjulet for gjennomføring etter vannforskriften. Vannforvaltningsplanen rulleres hvert 6. år.

Kommunens rolle

Forvaltningsplanen gir føringer til kommunene i vannregionen, og skal bidra til å samordne og gi retningslinjer for arealbruken på tvers av kommune- og fylkesgrensene. Dersom retningslinjene fravikes gir dette grunnlag for å fremme innsigelse etter plan- og bygningssloven.

Kommunen har mange ulike roller i arbeidet med å forbedre vannmiljøet både som myndighet og tjenesteprodusent (se under). Videre har også kommunen rollen som samfunnsutvikler.

- Ansvar for egne avløpssystemer ift. drift og vedlikehold, utskifting og oppgradering, overløpsdrift og rensing, lekkasjer og kontroll
- Forurensningsmyndighet for mindre avløpsanlegg
- Tildeling av miljøtilskudd til landbruket og kontroll av miljøforskrifter
- Overvåking av vassdragene
- Havneier
- Planmyndighet med bl.a. ansvar for klimatilpasning og arealbruk
- Ansvarlig for byggesaksbehandling, ift. overvann, kommunale og private avløpsanlegg

Vedtatte forvaltningsplaner med tiltaksprogram må innarbeides i den enkelte kommunes planer; kommuneplan, kommunedelplaner og handlingsplaner/ sektorplaner.

FORVALTNINGSPLANEN MED TILTAKSPROGRAM

Klimaendringer

Forventede klimaendringer tilsier at det vil bli varmere og våtere vintre, varmere og tørrere somre, større høstflommer og mer kraftig nedbør. En slik utvikling vil være en utfordring i vannmiljøssammenheng. Klimaendringene forventes å ville gi økt tilførsel av næringsstoffer til vassdragene samtidig som også høyere vanntemperatur vil kunne gi økt risiko for uønsket oppblomstring av blågrønnalger. Dette kan medføre et behov for å sette inn sterkere tiltak for å oppnå ønsket forbedring i miljøtilstanden i vannforekomstene.

Tilstandsvurderinger og påvirkninger

I hele Østfold er det blitt gjennomført en omfattende overvåking over flere år og vi har således relativ god kunnskap om vannkvaliteten, spesielt i innsjøene våre.

Overvåkingen viser at mange vann i Glomma Sør har moderat eller dårlig miljøtilstand og ikke kommer til å nå kvalitetsmålet om god miljøtilstand innen 2021. Ansvarlige myndigheter

er derfor pliktige til å iverksette tiltak (jf. figur 1). Hovedutfordringene er som oftest avrenning fra landbruket via overflateavrenning og grøftesystemer, utslipp fra offentlige og private avløpsanlegg, forurensning fra industri, transport, infrastruktur eller fra tette flater i byene. I tillegg er noen av vannforekomstene påvirket av sur nedbør.

Foreslåtte tiltak

De fleste foreslåtte tiltakene i Glomma Sør, inkludert Sarpsborg, er knyttet til spredt avløp, kommunalt avløp, landbruk, industri og sur nedbør. Klimaendringene vil føre til økende vannmengder på ulike tidspunkter på året. Det vil føre til økte belastninger på allerede gammelt avløpsnett og økt avrenning fra landbruk og tetteflater/bebygde områder. Samarbeidet i vannområdene skal sørge for at alle tar sin del av ansvaret. Derfor har sektorene foreslått flere ulike tiltak:

- En raskere utskiftingstakt og oppgradering av det offentlige avløpsnettet
- Tilknytning til offentlig avløpsnett
- Oppgradering og tilsyn av private avløpsanlegg (minirensesanlegg etc.)
- Hindre næringsavrenning fra jorder ved bl.a. redusert jordbearbeiding, mindre gjødsling og brede vegetasjonsbelter langs vassdrag
- Miljøplaner og vannmiljørådgivning for landbruk og andre næringsinteresser
- Sikre minstevannføring og gjøre miljøtiltak for fisk i utvalgte elver
- Ny renseteknologi og reduksjon av utslipp fra industrien

MILJØTILSTAND PÅVIRKNINGER OG TILTAK I SARPSBORG

Miljøtilstand

Sarpsborg er delt inn i 50 vannforekomster, hvorav 35 elve- og bekkefelt, 8 innsjøer og 7 kystvannforekomster. Miljøtilstanden er god i 22 % av vannforekomstene, moderat i 52 % og dårlig/svært dårlig i 26 %. Det må dermed gjøres omfattende tiltak for å forbedre miljøtilstanden i 78 % av vannforekomstene og tiltak i de resterende 22 % for å sikre at miljøtilstanden opprettholdes. Det er 13 elve- og innsjøforekomster i Sarpsborg som er foreslått med utsatt frist til 2027, med bakgrunn i sent virkende tiltak innenfor landbrukssektoren. I tillegg er Tvetervann påvirket av sur nedbør.

Miljøtilstanden i vannforekomstene i Sarpsborg er i all hovedsak forårsaket av interne påvirkninger, og det vil være lokale tiltak som er nøkkelen til å forbedre miljøtilstanden. Når det gjelder selve Glomma er Sarpsborg kommune avhengig av at kommunene som ligger oppstrøms gjennomfører tiltak på lik linje med Sarpsborg. Hovedpåvirkningene på miljøtilstanden i vannforekomstene i Sarpsborg er de samme som for vannforekomstene i Glomma sør som nevnt ovenfor.

Tiltak - kommunalt avløp

VA-nettet i Sarpsborg kommune består av ca. 400 km spillvanns-/og avløpsledninger. Det er flere steder betydelige lekkasjer fra ledningsnettet, og kommunen er en betydelig forurensner. Det kommunale ledningsnettet i Sarpsborg består fremdeles av 35 % fellessystem med regnvanns overløp og årlig går ca. 15-20 % (usikre tall) av avløpsvannet i overløp til resipientene. Hvor mye som går i overløp varierer fra år til år avhengig av nedbørsmengden og nedbørintensiteten. Sett i forhold til «Nasjonale mål for vann og helse», vedtatt av regjeringen 22.05.2014, om at mindre enn 2 % av avløpsvannet skal gå i overløp, er Sarpsborg kommune et godt stykke unna den nasjonale målsetningen.

I løpet av de tre neste årene skal det investeres 180 mill. kroner i Sarpsborg kommune i kommunalt ledningsnett, noe som vil bidra til å redusere forurensningstilførslene til vannforekomstene. Hovedplan for vei, vann og avløp som er under utarbeidelse vil si mer om investeringene fra 2017 og utover. Dersom kommunen investerer 70 mill. kroner årlig fremover vil kommunen tidligst ha separert alt ledningsnett i 2045. Det vil være målsetningen

i ny hovedplan for vei, vann og avløp. Vannforskriftens strenge tidsfrister for måloppnåelse vil bety at utbedringstakten på avløpsområdet må forseres. Dette vil medføre økte avløpsgebyrer.

Tiltak - spredt bebyggelse

For utslipp fra spredt bebyggelse gjennomføres det tiltak i tråd med «Lokal forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann fra hus, hytter, og lignende», vedtatt første gang av bystyret 18.09.2008 (sist endret 20.09.2012).

Det er ca. 1410 boliger i Sarpsborg som er lokalisert til spredte bebyggelser uten tilknytning til det kommunale VA-anlegget. Det er utarbeidet en plan for at ca. 530 husstander kan knytte seg til offentlig avløp, og sannsynligvis vil dette antallet øke. Bystyrets vedtak (se sak 54/12) om at ca. 1/3 av boligene i spredt bebyggelse skal gis mulighet for tilknytning til offentlig nett vil gi en bedret og enklere håndterbar avløpssituasjon på sikt. I løpet av 2015 skal alle tiltak for avløp fra spredt bebyggelse være gjennomført, men det er gitt utsatt frist til eiendommer som ligger i nærheten av områder hvor kommunalt avløpsnett skal bygges ut. Arbeid med utvidelse av det kommunale VA-nettet er under utførelse, og vil etter planen stå ferdig i 2018. Investeringskostnadene er på ca. 53 mill. kroner.

Tiltak - landbruk

Tiltak i landbruket styres i dag hovedsakelig av premisser som fastlegges av Staten gjennom jordbruksforhandlingene, og kommunen har lite eget handlingsrom for særegne tiltak. Hele Sarpsborg kommune er fra 2013 med som prioritert område i *Regionalt miljøprogram (RMP) 2013 - 2016*. Kommunen har en egen strategiplan for *Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) 2014 - 2016*. Innenfor det de nasjonale retningslinjene gir rom for, gis tilskudd til tiltak mot forurensing og til kulturlandskapstiltak. (Midler fra jordbruksavtalen fordelt til kommunene fra Fylkesmannen.) Alle relevante søknader i Sarpsborg om tiltak mot forurensing har fått innvilget tilskudd.

Jordbruket har over tid økt andelen areal som ikke høstpløyes og som ligger i stubb eller flerårig gras gjennom vinteren. Sarpsborg kommune har også et betydelig areal i høstkorn. Dette er viktig for matkomproduksjonen, men gir liten beskyttelse mot jorderosjon og næringslekkasje til vassdragene. Produksjonen kan imidlertid opprettholdes eller økes ved tidlig såing i kombinasjon med buffersoner med gras eller upløyd jord i ytterkant av de pløyde, høstsådde arealene hvor det er fare for avrenning til nærliggende vassdrag.

Det gjøres en del for å utbedre hydrotekniske anlegg, som kummer, rør og åpne vannveier. Blant annet er det viktig å ha fokus på ustabile bekkekanter slik at disse kan trygges mot videre erosjon og utglidninger.

I tillegg til å videreføre etablerte tiltak, kan det i Sarpsborg være aktuelt med noen nye tiltak som; tilpasset fosforgjødsling, økning av andelen areal som ikke høstpløyes, økt fokus på kantsoner langs bekker og etablering av fangdammer for å forhindre nærings- og partikkelavrenning til vannforekomstene. Hydrotekniske anlegg som rørtraseer, diverse kummer, avskjæringsgrøfter m.m. vil også ha et stort behov for utbedringer, vedlikehold og tilpasninger til økte nedbørsmengder.

Økt satsning på rådgivning og informasjon rettet mot den enkelte gårdbruker eller foretak anses også som et viktig satsningsområde.

Rådmannens vurdering og merknad til planforslaget

Regional plan for vannforvaltning med tilhørende tiltaksprogram og lokal tiltaksanalyse for Glomma Sør gir en god oversikt over utfordringene som ligger i arbeidet med å oppnå god økologisk tilstand i ferskvannsføremønstene. Videre er det et godt utgangspunkt for videre

arbeid med vannforvaltning i hele vannregionen. Når det gjelder kystvann har forvaltningsplanen klare mangler, både i forhold til miljømål og problemkartlegging. Kystvannet, som er en viktig ressurs for Nedre Glomma regionen, må få økt fokus i den endelige forvaltningsplanen.

Rådmannen vil fremheve behovet for økte økonomiske ressurser fra statlig hold for å sikre gjennomføringen av vannrammedirektivet med aktuelle tiltak innenfor ulike sektorområder.

Når det gjelder prioriteringer og avveininger mellom sektormyndigheter og kommunen mener rådmannen at forvaltningsplanen må bli tydeligere på at alle sektormyndigheter må bidra med tiltak og inngå i kost/nytte betraktninger. Dette for å hindre at kommunen, som har de mest presise kostnadsvurderingene, blir alene om å gjennomføre tiltak. Dersom sektorinteresser som landbruk, fiske, samferdsel og energiproduksjon ikke blir med som fullbyrdige kostnadsbærere i forvaltningsplan m/tiltaksprogram – der tiltak prioriteres ut fra gode kost/nytte beregninger – blir det ingen helhetlig vannforvaltning. Vannforskriftens strenge tidsfrister for måloppnåelse betyr at utskiftingstakten på avløpsområdet må forseres. Resultatet kan bli at avløpsgebyrene blir høyere for innbyggerne. Investeringer i renseanlegg og på ledningsnett er langsiktige investeringer og det bør vurderes en statlig tilskuddsordning for å stimulere utskiftingstakten.

Prioriteringer i Sarpsborg

Sjø og vassdrag er verdifulle områder for rekreasjon, friluftsliv og biologisk mangfold. I Sarpsborg er Glomma og Isesjø i tillegg råvannskilder for drikkevann. Tunevannet er et av Sarpsborgs viktigste vann fordi det har stor verdi som bynært rekreasjonsområde. Innsjøen har de senere årene hatt utfordringer knyttet til masseoppblomstring av blågrønnalger sommerstid, med den følge at bading blir frarådet. Det har i de senere årene også blitt frarådet bading i Isesjø pga. masseoppblomstring av blågrønnalger. I tillegg til Glomma med sideløp er ferskvannsføremkomstene i Sarpsborg mindre bekker som renner gjennom jordbrukslandskapet og i områder med spredt bebyggelse. De har i hovedsak de samme påvirkningene og det er allerede iverksatt tiltak både innenfor avløpssektoren og landbruket. Kommunens sjørrerbekker bør også få et ekstra fokus. I tillegg vil det være viktig å ha fokus på kommunes badeplasser i Skjebergkilen.

Med bakgrunn i krav i vannforskriften og utarbeidelse av den regionale forvaltningsplanen for Glomma, vedtok bystyret i Sarpsborg i juni i år (sak 50/14) at det skal utarbeides et tiltaksprogram for vannmiljø. Kommunen ønsker å ha en helhetlig tilnærming til vannforvaltningen som avklarer kommunens ambisjoner og prioriteringer i tråd med vannforskriften. Tiltaksprogram for vannmiljø skal omfatte alle vannforekomster i Sarpsborg med risiko for ikke å nå miljømålet og vannforekomster med behov for forebyggende tiltak. Dette inkluderer prioriterte vannforekomster som Tunevannet, Isesjø, sjørrerbekkene og Skjebergkilen. Den regionale forvaltningsplanen med tiltaksanalyse vil være et godt grunnlag for tiltaksprogrammet kommunen skal utarbeide.

Målkonflikter

Opprettholdelse av god miljøtilstand i vann kan være gjenstand for en rekke målkonflikter lokalt, men også nasjonalt. Eksempler på målkonflikter er: Landbruk og vannmiljø, fornybar energi og vannmiljø, industri, næring og vannmiljø. Rådmannen mener at det er nødvendig at disse spørsmålene blir bedre ivaretatt i endelig forvaltningsplan og tiltaksprogram. Målkonfliktene må tydeliggjøres, og det må fremkomme hvordan og hvem som skal avklare disse. Det bør også fremgå hvilket nivå konfliktene skal avklares på, enten lokalt, regionalt eller nasjonalt nivå.

Manglende virkemidler

Det er stor enighet om at det er viktig med rent vann. Mange ganger kan det også være enighet om målet for god vannkvalitet, men det mangler virkemidlene for å gjennomføre

tiltakene. Rådmannen vil spesielt peke på at det er viktig å tydeliggjøre sektoransvaret for overvannshåndtering, spesielt i byer og tettsteder. Rådmannen vil også peke på viktigheten av at kostnadene ved å fremskaffe kunnskap om miljøtilstanden belastes alle sektorene som bidrar med påvirkning.

Gjennomføring og kapasitet

For å få til en god fremdrift i tiltaksgjennomføringen er det viktig at det er tilstrekkelig administrativ og rådgivende kapasitet innen relevante sektorer. Dette kan være en utfordring innenfor flere områder. Avløpsområdet i kommunene oppleves som sårbart med tanke på å rekruttere og beholde fagkompetanse.

Behov for kunnskap om miljømål

En stor del av vassdragene på Østlandet renner gjennom marine leiravsetninger. Dette fører til at vassdragene blir påvirket av leirpartikler som til dels naturlig bringer med seg næringsalter. Dagens metodikk for å vurdere miljømål for leirpåvirkede vassdrag har vesentlige mangler og må videreutvikles. Bedre metodikk vil være spesielt viktig for å kunne fastsette riktig miljøtilstand og behov for tiltak i disse vassdragene. Vannregionmyndigheten bør arbeide for at metodikken forbedres.

Miljømessige konsekvenser:

En forbedring av miljøtilstanden i vannforekomstene kan ha positiv betydning for naturmangfold, rekreasjon og friluftsliv, både for opplevelser knyttet til lokale vannforekomster, samt i vassdrag og kystsonen som helhet.

Økonomiske konsekvenser:

Det er kostnader knyttet til arbeidet i hvert enkelt vannområde. De 11 kommunene som inngår i vannområde Glomma sør for Øyeren finansierer i fellesskap årlige kostnader for prosjektadministrasjon, utredninger, oppfølging av tiltak og rapportering, regnskapsarbeid, informasjons- og kommunikasjonsarbeid m.m. Ved etableringen av vannområdet ble en fordelingsnøkkel basert på en gruppering av kommunene etter størrelse og innbyggerantall (forventet belastning og brukerinteresser) vedtatt. Beløpet indeksreguleres årlig.

Gruppe 1: Eidsberg, Rakkestad, Sarpsborg, Fredrikstad kr. 150.000/kommune

Gruppe 2: Spydeberg, Askim, Skiptvet, Hvaler, Trøgstad kr. 75.000/kommune

Gruppe 3: Råde og Halden kr. 25.000/kommune

Så langt har kommunene tatt en stor andel av kostnadene knyttet til å utarbeide lokale tiltaksanalyser. I forslagene til forvaltningsplan er det primært definert tiltak som faller inn under kommunens sektoransvar, mens det mangler informasjon og tiltaksforslag fra mange andre sektorer. I høringsforslaget opplyses det at årsaken til dette er at det ikke foreligger tilstrekkelig kostnadstall i de lokale tiltaksanalysene til å sette opp en samlet kostnadsfordeling med fordelingsvirkning mellom sektorene i vannregionen. Det opplyses at det vil arbeides videre med dette i høringsperioden.

Det skal de neste tre årene investeres 180 mill. kroner i Sarpsborg for å fornye og sanere kommunalt avløpsnett. Det arbeides med en ny kommunaledelplan for vei, vann og avløp som vil si mer om prioriteringer og investeringene fra 2017 og utover. Dersom investeringstakten skal økes vil det medføre økt avløpsgebyr for innbyggerne. Alle kostnader innenfor kommunalt avløp er gebyrfinansiert innenfor selvkost.

For innbyggerne uten mulighet for tilkobling til offentlig VA-nett er investeringsbehovet for oppgradering av spredt avløp også betydelige. Når det gjelder landbruket kan eventuelle nye miljøkrav i landbruket få betydning for inntektsgrunnlaget til gårdbrukerne.

Forvaltningsplanen gir oversikt over aktuelle tiltak. Tiltakslisten må sees på som en eksempelliste som må tilpasses de lokale utfordringer i senere handlingsplaner og budsjetter.

Rådmannens innstilling:

1. Sarpsborg kommune ser positivt på arbeidet med å sikre en felles, bærekraftig bruk av vannressursene på tvers av sektormyndighetene, og ønsker å være en aktiv bidragsyter til at målene i vannforskriften nås.
2. Sarpsborg kommune vil fremheve behovet for styrkede økonomiske ressurser fra statlig hold for å sikre implementeringen av direktivet i vannforvaltningen og gjennomføringen av aktuelle tiltak innenfor ulike sektorområder.
3. Saksfremleggets kapittel *Rådmanns vurdering og merknad til planforslaget* vedtas som kommunens høringsuttalelse til «Regional plan for vannforvaltning og regionalt tiltaksprogram i vannregion Glomma 2016-2021».

Behandling i plan- og økonomiutvalget 27.11.2014

Følgende hadde ordet ved behandlingen av saken:

Tor Egil Brusevold (AP)

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Plan- og økonomiutvalgets vedtak

1. Sarpsborg kommune ser positivt på arbeidet med å sikre en felles, bærekraftig bruk av vannressursene på tvers av sektormyndighetene, og ønsker å være en aktiv bidragsyter til at målene i vannforskriften nås.
2. Sarpsborg kommune vil fremheve behovet for styrkede økonomiske ressurser fra statlig hold for å sikre implementeringen av direktivet i vannforvaltningen og gjennomføringen av aktuelle tiltak innenfor ulike sektorområder.
3. Saksfremleggets kapittel *Rådmanns vurdering og merknad til planforslaget* vedtas som kommunens høringsuttalelse til «Regional plan for vannforvaltning og regionalt tiltaksprogram i vannregion Glomma 2016-2021».

RETT UTSKRIFT

Dato 28. november 2014

Hilde Øisang

Formannskapssekretær

Saken oversendes saksbehandler for oppfølging.